

Tanığın Notu: 11 Temmuz 2025 Casene Mağarası Silahsızlanma Töreni ve Sürece Dair Politik Arka Plan

written by Ruken Ay Adın | 19 Temmuz 2025

11 Temmuz 2025 günü Süleymaniye'nin Dukan Gölü yakınlarındaki Casene Mağarası'nda, kendilerini "Kürt varlığına yönelik inkâr ve imha amaçlı saldırılara karşı savaşmak amacıyla farklı tarihlerde PKK'ye katılmış ve silahlı mücadele etmiş erkek ve kadın özgürlük savaşçıları" olarak tanıtan Barış ve Demokratik Toplum Grubu'nun tarihi, demokratik eylemine tanıklık ettik. Grup, silahlarını sürecin pratik başarısı için iyi niyet ve kararlılık adımı olarak, özgür iradeleriyle imha etmeyi içeren bu eylemi gerçekleştirdi.

Bu çerçevede, Barış ve Demokratik Toplum Grubu'nun eylemi, Son Kürt İsyanında^[1] silahlı mücadeleyi geride bırakıp demokratik siyaset ve hukuk yöntemiyle yol almak amacıyla, demokratik entegrasyon yasalarının çıkarılması talebiyle hayata geçirilen tarihi, güçlü bir adım olarak kayda geçti.

Bu yazıda, DEMOS'u temsilen katıldığım bu eyleme giden süreci ve eyleminin çok katmanlı sembolik anlamlarını aktaracağım. Bitirirken, töreni beraber takip ettiğim 2 kadın tanıkla yaptığım görüşmelerde kendilerine sorduğum sorulara verdikleri yanıtlara da yer vereceğim.

9 Ay 10 Günlük Süreçte Aşılan Eşikler

Bu çerçeveyi tamamlayabilmek için, eylemin gerçekleşmesini mümkün kılan süreci ve bu sürece zemin hazırlayan gelişmeleri kısaca kronolojik olarak hatırlamak faydalı olacaktır. Bu tarihî noktaya nasıl gelindi? 9 ay 10 günü dolduran bu süreçte neler yaşandı, hangi eşikler aşıldı?

Türkiye'de barışa dair son büyük hamle, 8 Ekim 2015'te dönemin Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "Ben

özüm süreci kaldırılmıştır demedim, řu aşamada buzdolabına konulmuştur dedim. İşler yoluna giderse, süreç yeniden gündeme gelir.” [2] açıklamasıyla fiilen askıya alınmıştı. Ancak kısa bir süre sonra, 16 Nisan 2016’da “Geldiğimiz nokta ortada. Çok kayıplar verdik. Önce demokratik açılım dedik, milli birlik kardeşlik ve çözüm süreci dedik, olmadı. Hepsi bir yana, çözüm sürecini de buzdolabına koyduk. Şimdi operasyonlar dönemi. Bu dönemde bu iş bitecek.” [3] diyen Erdoğan, açıklamasıyla süreç yalnızca dondurulmakla kalmadı; devletin güvenlik eksenli bir stratejiye bütünüyle yöneldiği ilan etmiş oldu. Ardından yine Erdoğan’ın 29 Mayıs 2016’da yaptığı “Bu ülkede Kürt sorunu yok, terör sorunu var.” [4] beyanı, çatışma dışı çözüm anlayışının tümenden rafa kaldırıldığını teyit etti.

Yaklaşık on yıl süren bu sert ve çatışmalı dönemden sonra, ‘buzdolabına kaldırılmış’ sürecin yeniden ısıtılmasına ve barışa dair dilin yeniden kurulmasına zemin hazırlayan gelişmeler 2024 sonbaharında görünür hâle gelmeye başladı.

- **1 Ekim 2024:** Meclisin yeni yasama yılı açılışında beklenmedik bir sahne yaşandı. MHP lideri Devlet Bahçeli, AK Partili Efkan Ala ile birlikte DEM Parti sıralarına yürüdü ve DEM Partili vekillerle tokalaştı.
- **22 Ekim 2024:** Bahçeli, Meclis kürsüsünden konuştu ve herkesi şaşırtarak doğrudan Abdullah Öcalan’ı işaret ederek şunları söyledi:

“Şayet terörist başının tecriti kaldırılırsa, gelsin Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde DEM Parti grup toplantısında konuşsun. Terörün tamamen bittiğini ve örgütün lağvedildiğini haykırsın. Bir başlangıç olacaksa, tecrit derhal kaldırılmalıdır.” “Kürt sorununun çözümünde pusula demokratik müzakeredir, onurlu barıştır.”

- **23 Ekim 2024:** İmralı’ya 4,5 yıl sonra ilk kez görüş izni verildi. Adaya giden kişi, Abdullah Öcalan’ın yeğeni ve DEM Parti Urfa Milletvekili Ömer Öcalan’dı. PKK lideri, devletle görüştüğünü duyurdu.

Öcalan’a 4.5 yıldan sonra ilk kez görüş izninin verildiği 23 Ekim 2024 günü, TUSAŞ’ın Ankara Kahramankazan’daki tesisine düzenlenen saldırıda 5 kişi hayatını kaybetti. Türk Silahlı Kuvvetleri misilleme olarak Kuzey Irak bölgesine ve Kuzey Suriye’deki YPG üsslerini bombaladı. [5] Saldırıyı PKK’nin silahlı kanadı HPG üstlendi, ancak eylemin önceden planlandığı ve mevcut süreçle ilgisi olmadığına dair açıklama yapıldı.

- **28 Aralık 2024:** Abdullah Öcalan ile ilk resmi görüşme gerçekleşti. DEM Partili Sırrı Süreyya Önder ve Pervin Buldan İmralı’ya gitti. Öcalan řu mesajı iletti:

“Sayın Bahçeli’nin ve Sayın Erdoğan’ın güç verdiği yeni paradigmaya ben de pozitif anlamda gerekli katkıyı sunacak ehil ve kararlılığa sahibim.”

- **22 Ocak 2025:** Adaya ikinci ziyaret, Abdullah Öcalan’ın yakalanmasının 26. yıl dönümünde gerçekleşti. Bu tarih, aynı zamanda yeni sürecin aktörleri açısından sembolik bir eşik olarak kayda geçti. Ziyaretin ardından PKK Yürütme Kurulu tarafından yapılan açıklama, yeni dönemin politik çerçevesini kamuoyuna sunan ilk kapsamlı metin niteliğindedir. Açıklamada yaşanan dönüşüm yalnızca taktiksel değil; aynı zamanda ideolojik ve örgütsel bir yeniden yapılanma olarak tanımlandı. Süreç, “değişim, dönüşüm ve yeniden yapılanma” olarak paylaşıldı. Aynı gün KCK Eş Başkanı Cemil Bayık, Abdullah Öcalan’dan bir mektup aldıklarını duyurarak, Öcalan’ın sürece doğrudan müdahil olduğuna dair ilk güçlü işareti verdi.

- **27 Şubat 2025:** Üçüncü İmralı ziyaretinde Öcalan'ın mesajı kamuoyuyla bir fotoğraf eşliğinde paylaşıldı. "Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı" başlığı taşıyan mesajda Öcalanarlığı zorla sona erdirilmemiş her çağdaş cemiyet ve partinin gönüllü olarak yapacağı gibi, devlet ve toplumla bütünleşme için kongrenizi toplayın ve karar alın. Tüm gruplar silah bırakmalı ve PKK kendini feshetmelidir."^[6] diyordu.

Bu çağrının ardından Bahçeli, DEM Partili vekilleri ve Edirne Cezaevi'nde tutuklu bulunan eski HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş'ı aradı. Parti yetkilileri, Bahçeli'nin "Rahat olun, bu ülkeyi birlikte demokratikleştireceğiz." dediğini aktardı.

- **1 Mart 2025:** PKK, Öcalan'ın çağrısına uyacağını duyurdu. Örgüt, ateşkesi ilan etti.
- **10 Nisan 2025:** DEM Parti İmralı heyeti, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde ağırlandı. Bu, Erdoğan'ın Kürt siyasi temsilcileriyle 13 yıl aradan sonra yaptığı ilk yüz yüze görüşmeydi.
- **21 Nisan 2025:** Dördüncü İmralı ziyareti gerçekleşti. Ardından DEM Parti, Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'la görüştü. Gündemde Öcalan'ın cezaevi koşulları, hasta mahkûmlar ve ceza infaz düzenlemeleri vardı.

"Türkiye hepimizin evidir. Türkiye artık Kürtlerden ve Kürtlerin taleplerinden korkmamalıdır."

Bu açıklamalar sürerken, çözüm sürecinin simge isimlerinden biri olan Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekili ve DEM Parti İstanbul Milletvekili Sırrı Süreyya Önder hayatını kaybetti. Çözüm sürecinde ciddi sağlık sorunlarına rağmen aktif rol üstlenen Önder, yeni başlayan bu süreçte de siyasi sorumluluk almaya devam ediyordu. Tedavi gördüğü hastanede, 18 günlük yoğun bakım sürecinin ardından 3 Mayıs 2025'te çoklu organ yetmezliği nedeniyle yaşamını yitirdi. 4 Mayıs'ta TBMM'de düzenlenen cenaze törenine tüm partilerden temsilciler katıldı. MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin uzun süredir sağlık sorunları nedeniyle kamuoyunda görünmemesine rağmen cenaze törenine katılarak başsağlığı dileklerini sundu.

- **12 Mayıs 2025:** Abdullah Öcalan'ın çağrısı üzerine 5-7 Mayıs tarihlerinde kongresini yapan PKK, örgütün yapısını feshettiğini, silahlı mücadele yöntemini ve PKK adıyla yürütülen faaliyetleri sonlandırdığını açıkladı.
- **18 Mayıs 2025:** Bahçeli, sürecin kurumsallaşması için Meclis'te bir komisyon kurulmasını önerdi:
"Bu bir al - ver meselesi değildir. Gönüllü birlik, beraberlik ve kardeşlik sürecidir. Herkes elini taşın altına koymalıdır."
- **24 Haziran 2025:** Meclis'te AKP, MHP, CHP ve DEM Parti ortaklaştı. Komisyonun yaz tatili öncesinde kurulması istendi. İYİ Parti ise bu komisyona üye vermeyeceğini açıkladı.

Süleymaniye'deki Tören ve Bir Dönüm Noktası

Temmuz ayı başlarında Süleymaniye'den gelen haberler yeni bir aşamayı işaret ediyordu. PKK'li bir grubun gözlemciler eşliğinde silah bırakacağı duyuruldu. Aynı günlerde DEM Parti heyeti bir kez daha İmralı'ya gitti. Bu ziyaretten 3 gün sonra 9 Temmuz 2025'te Abdullah Öcalan'ın 1999'dan bu yana ilk kez video mesajı yayınlandı. Öcalan, yanında altı PKK hükümlüsü ile yaptığı açıklamada şunları söyledi:

"Silah bırakma mekanizmasının kurulması süreci ileri taşıyacaktır. Yapılan silahlı mücadele aşamasından demokratik siyaset ve hukuk aşamasına gönüllüce geçiştir. Bu

bir kayıp değil, tarihi bir kazanım olarak değerlendirilmek durumundadır. Silah bırakmaya ilişkin detaylar belirlenecek ve hızlıca hayata geçirilecektir.”

Süleymaniye’de gerçekleştirilecek silah bırakma töreninin 10-12 Temmuz tarihleri arasında, ulusal ve uluslararası gözlemciler eşliğinde yapılacağı basına yansımaya başlamıştı. Bu gelişmenin ardından, DEMOS olarak bu tarihsel anı yerinde izlemek ve gözlemci olarak sürece dahil olabilmek amacıyla, töreni organize eden DEM Parti heyetiyle iletişime geçmeye karar verdik. Gözlemci ekibin kimlerden oluşacağına dair kendi iç değerlendirmemizi yürütürken, DEM heyetine de gözlemci grubunda genç ve kadın temsiline gözetilmesi gerektiğini konusunda fikir birliğindeydik. Bu doğrultuda, gözlemci olarak DEMOS’u benim temsil etmem yönünde karar alarak bu talebimizi heyete ilettik. Törene yalnızca 2 gün kalmıştı ve zaman dardı; ancak bu törene katılım talebimiz, yıllardır barış mücadelesi yürüten bir sivil toplum örgütü olarak, orada bulunma yönündeki politik sorumluluğumuzun bir yansımasıydı. Bu nedenle, lojistik detaylar henüz netleşmemiş olsa da hazırlıklarımıza başladık. Gözlemci ekibine kabulümüzle birlikte başlayan mesajlaşmalar, oluşturulan haberleşme grubu ve törene dair anlık bilgilendirmeler, yalnızca bir seyir değil; aktif bir tanıklığın ve sahada sorumluluk almanın da kapısını aralıyordu. Bu tarihsel ana tanıklık etmenin ciddiyetini ve sorumluluğunu derinden hissetmeye başladık.

10 Temmuz günü, ertesi gün Süleymaniye’de gerçekleşecek törene katılmak üzere Diyarbakır’dan kalkan otobüslerden birinde yerimi aldım. Neredeyse kimseyi tanımadığım bir otobüste, barış için yola çıktığımı biliyordum. Bu çatışma, çocukluğumdan beri bana sessizce öğrettiği gündelik bir pratiği burada da hatırlatıyordu: sessizliği paylaşmak.

Bayramlarda, büyük aile buluşmalarında, taziyelerde ya da cezaevine yapılan ziyaretlerde tanıdığım bir an vardır: herkes aynı sessizliği paylaşır. Aynı vedayı eder o sessizlikte. Konular çoktur aslında; anlatılacak hikâyeler birikmiştir. Ama beslemekle ve büyütmeyle sorumlu olduğun bir umut da vardır. İşte o tanıdık sessizliği, bu kez kimseyi tanımadığım bir otobüste, profesyonelce ve sakince yeniden paylaşıyordum. Tek bir farkla; bu kez daha yakındık.

Eylemin gerçekleşeceği yeri son ana kadar bilmiyorduk . Eylem alanına telefon ve kameraların alınmayacağı ise tüm gözlemcilere bildirilmişti. Silah bırakmanın gerçekleştiği bölgede hem hava hem de kara sahaları korunuyordu. İşte böyle bir ortamda, 11 Temmuz 2025 günü, Kandil’in 76 kilometre güneyinde bulunan sivil yerleşim alanında, protokol araçlarıyla bir devri kapatmasının oldukça etkileyici ve unutulmaz bir ana tanıklık ettik. Bu tören, sadece bir silahsızlanma eylemi değil, aynı zamanda çatışmasız, demokratik bir geleceğe dair toplumsal iradenin kolektif beyanıydı.

Mağaranın tarihsel imajı

Eylem, Barış ve Demokratik Toplum Grubu’nun mağaranın yüksek girişinden aşağıya doğru, çok basamaklı merdiveni ve Kürt Alevi bir kadın savaşçının 15’i kadın toplam 30 savaşçının önünde yürüyerek, , Abdullah Öcalan’ın son videosundan da gördüğümüz fotoğrafın önünde kurulan platforma gelmesiyle başladı. Askerî disiplinle sıralandıkları platformda, kırk yılı aşkın süredir devam eden bir mücadelenin artık farklı bir safhaya geçeceğini ilan eden metin okunurken, biz, mağaraya ulaşmak üzere durduğumuz kanyonun ağzına bakan tarafta, gözlemciler için yerleştirilmiş plastik sandalyelere oturmuştuk. Sağımda Barış Anneleri, solumda ise tüm töreni yanındaki arkadaşına betimleyerek anlatan — sonradan Engelliler Federasyonu temsilcileri olduğunu öğrendiğim — iki gözlemci vardı. Onlar betimledikçe ben töreni seyrediyordum; onlar olan bitenleri detaylandıkça, törensel alan zihnimde daha da şekilleniyor, mihlanıyor, derinleşiyordu. Tam bu anda, 26 yaşında, çocukluğunu ve tüm hayatını Van’da geçirmiş bir Kürt kadın olarak ben, yalnızca bir devrin değişimini izlemekle kalmıyor; silah bırakan gerillalardan birinin geçmişte arkadaşım olmuş olabileceği ihtimaliyle, gözlemci ile eylemci arasındaki mesafenin silindiği bir duyguyla, o

platformun sağında — slogan ve alkışın yasak olduğu bir pozisyonda — tanıklık ediyordum.

Barış ve Demokratik Toplum Grubu metni önce Türkçe, ardından Kürtçe olarak okundu. Gözlemcilerin takibini kolaylaştırmak amacıyla A4 kâğıtlarına basılı metin ellerimizdeydi. “Halkımızın haklı talepleri...”, “Dişle tırnakla verilen mücadele...”, “Ortadoğu’nun kan gölüne dönüşü...”

Tüm bu ifadeler, önce Bese Hozat’ın sesiyle kulaklarıma kazındı; sonra elimdeki kâğıttan çıkıp bana bakan bir çift göze dönüştü.

Metin şu sözlerle son buldu:

“Barış ve Demokratik Toplum süreci mutlaka başarıya ulaşacaktır.”

Metnin okuması sonlandıktan sonra, özgür iradeleriyle silahlarını imha etmek üzere platformdan sırayla ayrılan savaşçılar, kuşkusuz ki yalnızca silahlarını değil, savaş sembolizminin ağırlığını da o kazana bırakıyorlardı. Simgesel olarak bir devri gömüyorlardı.

Savaşın imaj siyaseti bu gözlem notunun kapsamını aşsa da, kadın bir savaşçı tarafından yeniden bükülen bu imaj/eylem, bu ana tanıklığın tarihsel sorumluluğunu benim de omuzlarıma yükledi.

Eylemlerini tamamladıktan sonra, bu kez silahsız olarak ve yine kadın savaşçıların öncülüğünde tören alanından ayrıldılar. Omuzlarındaki silahların yükünden arınmış olarak; barışın, eşitliğin ve demokratik özün yükünü bizlerle paylaşmaya çağıran bir yürüyüşü bu. Sıralı ve disiplinli adımlarla, ama bu kez farklı bir yöne doğru, toplumsal ve siyasal bir dönüşüme doğru ilerlediler.

Bu yürüyüşte dikkat çeken bir diğer detay, KCK Yürütme Konseyi Eşbaşkanı Bese Hozat’ın diğer gerillalardan farklı bir kıyafetle törende yer almasıydı. Leşkerî giysi ve sarı mekaplarıyla Hozat, hem mücadelenin sahadaki hafızasını taşıyor hem de siyasal bir temsil olarak o alanda bulunduğunu vurguluyordu. Kendisine yöneltilen “neden farklı giyindiniz” sorusunu, “törene siyasal bir hareketin temsilcisi olarak geldim, bu nedenle farklı bir kıyafet tercih ettim. KCK Eşbaşkanlığı görevimi de taşıyorum,” diyerek yanıtladı.

Barışa Giden Yolum Tanıklığı

Törene tanıklık eden gözlemciler olarak, sürecin yalnızca sembolik yönünü değil, barışın toplumsallaşması ve Türkiye’nin demokratikleşme olanaklarını da anlayabilmek amacıyla farklı kesimlerden gelen iki kadın katılımcıya aynı iki soruyu yönelttim:.

1. **Bu töreni/eylemi izlemek/gözlemlemek neden anlamlı ve önemliydi?**
2. **Bu sürecin devam etmesi ve kalıcı barışı inşa etmek için nelere dikkat etmek gerekir?**

Barış sürecinin toplumsal meşruiyetini ve sürdürülebilirliğini değerlendirmek üzere görüşlerini benimle paylaşan Kadın Arabulucular Ağı’ndan Kezban Hatemi’ye ve süreci belgelemek, envanter tespiti yapmak ve silah bırakma eylemine dair gözlem raporu hazırlamak üzere orada bulunan Özgürlük İçin Hukukçular Derneği Eş Genel Başkanı Ekin Yeter’e teşekkür ederek aktarıyorum:

Kezban Hatemi - Kadın Arabulucular Ağı Üyesi

Bu sürecin bugün geldiği nokta, ülkemiz için bir dönüm noktasıdır. Orta Doğu'nun bir alev topuna döndüğü, sınırlarımızın büyük tehlike arz ettiği bir dönemde, maliyeti insan olan bir savaşa "dur" denilmiştir. PKK'nın silah bırakması, dünyadaki pek çok örnekte olduğu gibi önemli bir adımdır. Ancak bizim silah bırakma sürecimiz diğerlerinden farklı. Evet, bu bir silah bırakma eylemidir ama aynı zamanda şunu ilan etmektir: PKK savaşı bir biçimde silah bırakıyor ve siyasete dönüyor. Dağdan siyasete dönüş budur.

Bugün, evlatlarımızın kaybına neden olan çatışmaların son bulması ve yeni ölümlerin olmaması en büyük kazançtır. Bu, yalnızca bir sembol değildir; toplumsal dönüşümün başlangıcıdır.

Silahsız bir döneme girerken, hukuki süreçler de rahatça işletilebilecek. Bu, "kardeşlik hukuku"nu kurmak demektir. Bu nedenle idari, hukuki ve anayasal bazı yeniden yapılanmalar zorunludur. Bu süreç dikkatle yürütülmelidir. Bugünkü törenin de gösterdiği gibi gizlilik ve güvenlik hassasiyetleriyle planlanan bir dönem yaşıyoruz. Yayın tek elden sağlandı, törenin nerede ve nasıl yapılacağı son ana kadar paylaşılmadı. Bunun nedeni de geçmişte yaşanan kötü tecrübeler; örneğin Habur'daki gibi.

Devletin bu kez ciddi şekilde sürece dahil olduğunu görüyoruz. Bu işin çözüm yeri Meclis'tir. Şimdi, siyasi partilerin içinde yer alacağı komisyonlar kurulacak. Bu komisyonlar; hak ihlalleri, kardeşlik hukuku, mahkumların aşamalı salıverilmesi gibi alanlarda çalışacak. Aynı zamanda bu sürece eşlik edecek psikolojik destek, sosyal entegrasyon programları gibi adımlar da atılmalı.

Bosna, Filipinler (Bangsamoro), Kolombiya ve Güney Afrika deneyimlerinden doğru örnekleri almalı, hataları tekrarlamamalıyız. Sivil toplum bu konuda zaten uzun süredir hazırlık içinde. Daha önce "çözüm süreci buzdolabına alındı" denildiğinde büyük bir hayal kırıklığı yaşanmıştı. Ancak Cumhurbaşkanı'nın söylediği gibi, "Buzdolabına kıymetli şeyler konur." Şimdi bu süreç yeniden çözüldü ve bizler, bu barışı halka taşımak zorundayız.

Barışın toplumda kök salması için halka barışın ne demek olduğunu yeniden anlatmamız gerekiyor. Elbette aykırı sesler çıkacaktır ama diyalogla ve toplumsal çoğulculukla bu sürecin kalıcı hale gelmesi mümkün. Bugün oturmayanlar yarın masanın baş mimarı olabilir. Zamanın ne getireceğini bilemeyiz; ama anayasal vatandaşlık temelinde kalıcı barış için gerekli zemini kurmalıyız.

Ekin Yeter - Özgürlük İçin Hukukçular Derneği (ÖHD) Eş Genel Başkanı

Bugün burada tarihi bir sürece tanıklık ettik. Yıllardır en yüksek ideolojik yoğunlaşma biçimlerinden biri olan silahlı mücadelenin yerini, demokratik hukuk ve siyaset zeminine bırakma iradesine tanıklık ettik. Bu, yalnızca bir silah bırakma değil; Orta Doğu halklarının onurlu bir barış içinde, demokratik toplum koşullarında yaşayabilmesi için atılmış çok kritik bir adımdır.

Bu adım barış ve demokratik toplum çağrısıyla başlayan sürecin devamı olarak; kongre, fesih ve nihayetinde Sayın Abdullah Öcalan'ın çağrısıyla gerçekleşen silahları imha etme eylemiyle somutlaşmıştır. Silahların imhası, mücadelenin yeni bir zemine taşındığını gösteriyor ve hukukçular için bu gelişme oldukça anlamlı ve umut verici.

Çünkü Kürdistan'da da, Orta Doğu'da da halkların yaşadığı temel hak ihlallerinin arkasında çoğu zaman hukuk dışı uygulamalar, hukuki boşluklar ya da tekçi hukuk normları bulunuyor. Gerçek bir dönüşüm için hukukun demokratikleşmesi şart.

Bugünkü törenin önemli mesajlarından biri de şuydu: Kürt halkı, anayasal ve yasal haklarının tanınması ve güvence altına alınması koşuluyla silahlı mücadele yönteminden vazgeçebileceğini ilan etmiştir. Bu, tek taraflı bir adım değildir. Artık devletin de karşılık olarak somut adımlar atması gerektiği açıktır.

Bu bağlamda biz hukukçular da üzerimize düşeni yapıyoruz. Taslaklar hazırlıyoruz, ilgili kurumlarla görüşüyoruz. Umut hakkının uygulanması gibi konular, öncelikli başlıklarımız arasında. Eşitler arası bir barış süreci işletilmelidir. Mevcut Anayasa'nın merkeziyetçi yapısı, yargı bağımsızlığının zayıflığı ve siyasi partilerin kolayca kapatılabilmesi gibi sorunlar ortadan kaldırılmadan bu süreç ilerleyemez.

Bu nedenle hazırlanacak tüm komisyonlarda kadınların, gençlerin, sivil toplumun görüşlerinin alınması ve alt çalışma gruplarının oluşturulması gerekmektedir. Bu gruplar, toplumsal kesimlerin sürece dahil edilmesini ve önerilerinin dikkate alınmasını sağlayarak süreci güçlendirebilir.

Benim için bu ana tanık olmak neden önemli?" sorusunun cevabı, tüm bir süreç boyunca buralarda üretmeye, gözlemlemeye ve sürecin toplumsallaşması için verilecek her çabaya cürmüm kadar katkı sunmanın vakur sorumluluğunda saklı olacak.

Sevgili Arzu Yılmaz, verdiği bir röportajda, Kürtlerin dilinde pelesenk olmuş "onurlu barış" ^[1] talebinin tam olarak neye karşılık geldiğini bu törenin/eylemin kolektif atmosferiyle idark ettiğini ifade etmişti. O atmosferin, kilometrelerce uzaktan kalbinde taşıdığı talepler kadar yakın hissettirdiğini ve bunun bu eylemle sembolleştiğini ifade ediyordu.

Bu uğurda sokaklarda koşamadığımız, ninelerimize farklı dillerin sınırlarıyla uzaklaştırılıp bir kerecik bile şımaramadığımız kederli ve hüznü çocukluklarımıza bir izlenim borcum varsa, şunları ekleyebilirim; Tören bittikten sonra, görmeye hiç yabancı olmadığım dik uzanan mağara taşlarının ucuna yükselen yanan silahların dumanı ulaşırken; ateşin kaynağında, telaşlı hareketlilik içinde devam eden seslerin, hüznün ve barışın minnetinin sessizce geçişine tanık olurken bildiğim ve hissettiğim tek şey, tüm mümkünlerin sınırında oluşumuzdu. Ve haklı taleplerimiz demokratik siyasetle mümkün.

Sorularımıza nazik cevapları için bir kez daha teşekkür ederek, barışın toplumsallaşmasının bizleri tüm mümkünlerin sınırında buluşturduğunu ve bu sürecin ancak kolektif bir barış talebiyle inşa edilebileceğini yinelemek istiyorum:

Barış ve Demokratik Toplum süreci mutlaka başarıya ulaşacaktır.

[1] Yeğen, M. (2023). Son Kürt İsyanı, İstanbul: İletişim Yayınları.

[2] <https://www.cnnturk.com/turkiye/cumhurbaskani-erdogandan-cozum-sureci-su-asamada-buzdolabina-konulmustur-499257>

[3] <https://www.bloomberght.com/erdogan-cozum-surecini-buzdolabina-koyduk-simdi-operasyon-zamani-1873712>

[4] <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/cumhurbaskani-erdogan-meydani-teror-orgutune-boluculere-ve-yikicilara-birakmamaliyiz/503923>

[5] Türk Silahlı Kuvvetleri'nin (TSK) Kuzey Irak'a yönelik hava saldırıları, özellikle 2019'daki "Pençe" operasyonlarıyla birlikte süreklilik kazanmış olup, bu tür bombardımanlar yeni bir durumdan ziyade uzun süredir devam eden bir askeri pratik olarak değerlendirilmelidir.

[6] <https://www.youtube.com/watch?v=VzXX2hPiHWk>

[7] <https://www.perspektif.online/5-cumlede-5-sahsiyet-ile-silahlara-elveda-seremonisi/>

Blog sayfasında yer alan yazıların ve yayınların tüm hakları saklıdır. Blog yazıları yalnızca kaynağı gösterilerek kullanılabilir. Sayfada yayınlanan yazıların içeriği yazarın kendi sorumluluğu olup DEMOS'un herhangi bir hukuki ve/veya cezai sorumluluğu bulunmamaktadır.